

- : ( ) . /

) ( ) :

(

:

.(

-

)

)

.(

( ) ( )

.(

)

.(

-

):

- -

( )

)

( )

.(

):

.(

)

)

.(

( )

( )

:

.(

) . (

) . (

..

)

. (

-

. (

--

)

:

. (

-

)

-

. (

) .

(Ilsourie-zenon)

)

) . (

) . (

)

. (

-
- -

. (

)

(Theodozos)

( )

( )

)

(

-)
( )

(

. (

. (

- -

)

. (

.)

(

.) ( ):

-):

--

)

.) (

.) (

:

)

(

.) (

) ( )

) ( )

) ( )

) ( )

. (

)

. (

-

)

):(

)

-

-

)

( )

..

:(

:

)

): (

. (

.(

-

}

:

)

. {(
)

( )

. (

. (

-

( )

( )
)

:

.

( )

( ) ( ) ( ) :

( ) :

( )

. (: ( )

..

( )

( ) ( )

( ) ( )

..

} { }

{

..

):( )

)

)

(

( )

( )

-

..

):

( )

( )

( )

..

(

( )

-
--

)

( )

( ) ( )

( ) ( )

( ) ( )

( ) ( )

( ) ( )

( ) --

( ) ( )

( ) ( )

( ) ( )

(The Legacy of Islam)

( )

(Chaslei)

):

)

( ) } ( )
 / .
)
 ( ) (Regio Montanus
 . ( )
 . ( )
 (.)
 ( ) (. -)
) . (Seztant -)
 . ( )
 . ( ) ( ) ( )
 - -) (. -)
 (.) :
 . ( )
 . (Tycho-Brahe)
) : ( )

) ( ) - -
 { : : ( ) ( ) - -
 / : :
 ( ) .. - -
 ( ) - -
) - -
 {.. } (- -
) - -
 ( ) - -
 : ( ) - -
 : : .. - -
 ( ) - -
 ( ) - -
) - -
 (- -
 .. - -
 } ( ) - -
 .{ : . - -
) - -
 (- -
 .. - -

جایگاه و نقش فرهنگ و تمدن ایرانی در پیشرفت و ترقی علوم

محمد باقر حجتی^۱

پژوهشگران و محققین، اعم از ایرانی و غیر ایرانی، معتقداند که فرهنگ و تمدن ایرانی دارای سهمی مهم و نقش مؤثر در پیشرفت و ترقی جوامع بشری است، آنچه که منجر به اینکه جوامع بشری، پیش و پس از اسلام، بدهکار این تمدن و فرهنگ شود. گمان و شکی وجود ندارد که نقش این تمدن در پیشرفت بشر از جایگاه شایسته و قابل تأمل برخوردار است، و انتقادپذیر نیست.

در این تحقیق و بشکل مختصر به دلایل مختلف اشاره می شود که اکثراً از سخنان شرقشناسان غیر ایرانی و نظرشان راجع به ایران و اسلام است که از این دلایل حقایق را در می یابیم برای تأیید حرف ماست. به دو عنوان می پردازیم، پیش از اسلام و پس از اسلام، بدون توجه به تسلسل زمانی معانی و تفصیلات امور است که بهتر بود اگر به این تسلسل و تفصیلات مربوط توجه شده است.

واژگان کلیدی: ایران، اسلام، علوم، شرق شناسان

---

۱. استاد گروه علوم قرآن و حدیث دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران